A°. 1848.

ARNHEMSCHE COURANT.

N°. 39.

(De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaturdag en Zondag, is f5 in de drie maanden.)

DONDERDAG 17 FEBRUARI.

(De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, f1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

De Advertentiën voor de Courant van den eigen dag moeten bezorgd worden des morgens vóór negen ure. Alle Advertentiën ná negen ure inkomende blijven liggen tot het volgend nommer.

Papieren geld.

Eenige weken geleden namen wij aanleiding uit stukken tusschen de Tweede Kamer en de ministers gewisseld en uit welke de begeerte van eenige leden der Staten-Generaal tot invoering van papieren geld bleek, tegen het nemen van zulk eenen maatregel te waarschuwen, daar de nadeelen aan eene zoodanige circulatie verbonden veel grooter zijn dan de voordeelen.

Dezer dagen gaf een ambtenaar der rijksmunt, dr. A. VROLIK, twee voorlezingen, *over de edele metalen en het papier*, uit, welker hoofddoel is de laatste muntwet, bij welke de zilveren standaard is aangenomen, te verdedigen, vooral ook tegen hen, welke liever den gouden standaard hadden zien aannemen. Wij hebben dat geschrift, afkomstig van iemand, die in deze zaak de raadsman van den vorigen minister van financiën geweest is, met aandacht gelezen, doch niet kunnen zien, dat de schrijver werkelijk, hetgeen hij poogde te bewijzen, bewezen heeft. Ook na de lezing zijner redevoeringen blijven wij het betreuren, dat men zich door eene in onze oogen hersenschimmige vrees voor de toenemende goud-productie, welke tot nu toe zoo goed als geenen invloed op den prijs van het goud heeft gehad, heeft laten verleiden het veel grooter gevaar uit het oog te verliezen, waarmede eene misschien niet vele jaren meer verwijderde toekomst ons van de zijde der vermeerderde zilver-productie in Mexico bedreigt. Doch het zij zoo het zij; de wet is tot stand gekomen en de strijd heeft daardoor veel aan belang verloren.

Geheel anders is het gesteld met het papieren geld. Ter gunste daarvan hebben zich in de Kamer en daarbuiten nog slechts enkele stemmen verheven en het kan dus nuttig zijn andere stemmen daartegen te doen hooren. Welligt gelukt het daardoor het kwaad te beletten.

Op dit punt is de heer VROLIK geheel dezelfde meening als wij toegedaan. Te regt wijst hij op de geschiedenis, die in Frankrijk en Engeland, in Oostenrijk en Rusland het gevaarlijke van papieren geld aantoonde. Niemand kan het lokaas ter namaking, dat het altijd aanbieden zal, ontkennen noch het wantrouwen, dat zoo iets aan het verkeer geeft.

De schrijver beroept zich op woorden van den hoogleeraar ACKERSDYCK, welke volkomen met ons vroeger bezwaar, dat hier tegen misbruiken, welken den ondergang des lands ten gevolge kunnen hebben, geene waarborgen hoegenaamd genoeg kunnen gevonden worden, instemmen. »Wanneer eenmaal," zijn de woorden des hoogleeraars, »werkelijk papieren »geld in omloop is, zoo kan, ten gevolge »van gebeurtenissen, een *drang* »*van omstandigheden* opkomen, die het »metalen geld doet verdwijnen; die »het papieren geld doet vermeerderen. »Mogt iemand dit als onmogelijk beschouwen, hij sla de geschiedenis op van alle landen, welke met de schrikkelijke »ramp van papieren geld bezocht zijn geweest, en hij zal bevinden, dat er wel»ligt geen is, waar de eerste stap op »dien verderfelijken weg *niet met dege*»*lijke, schijnbaar volkomene, waarborgen* »*omgeven is.* Het is hiermede als met »het meeste kwaad; de eerste stap voert »er heen. Men ontveinze het zich niet: »met papier-geld is niet ligt [illegible] »eene proef [illegible]."

In ons land, waar de »drang van omstandigheden" doorgaans eene bijzondere kracht heeft, is het daarom dubbel zaak te waken, dat de regering buiten de mogelijkheid blijve te meenen daarvoor te moeten bukken.

Buitenlandsche berigten.

RUSLAND.

Te St. Petersburg heeft men weder berigten omtrent de krijgsbewegingen aan den Kaukasus ontvangen. In het landschap Tschetschenië was men tot den 4den januari voortgegaan met het [illegible] doorhakkingen in de bosschen en de tusschen de rivieren Morian en Goita gelegen dorpen te verwoesten. Den 26sten december was de vorst *Bariatinski*, bevelhebber van het regiment jagers, aan het hoofd van eenige infanterie en kavallerie tegen een der bedoelde dorpen, Bagatscheroi genaamd, opgetrokken en had hetzelve vernield. De generaal *Freitag* had mede den overste *Forsten* ter vernieling van eenige aan de Goita gelegen gehuchten afgezonden, en deze had zijnen last met gunstig gevolg volbragt. Bij deze beide krijgsverrigtingen vielen er aan de zijde der Russen slechts 9 dooden. De moed der Tschetschenzen was ten gevolge der geleden nederlagen zoo zeer gezonken, dat de gemelde dorpbewoningen geen den minsten tegenstand van hunne zijde meer ontmoetenden en zij de transporten van levensmiddelen geheel ongemoeid lieten. Van een ander gedeelte van het oorlogstooneel, van den regtervleugel namelijk der door het leger bezette linie, wordt gemeld, dat de vroeger in onderwerping gekomen Abadsechen, die zich aan gedurige rooftogten en plunderingen schuldig gemaakt hadden, in de maanden november en december door den generaal-majoor *Kowalewski* op eene nadrukkelijke wijze getuchtigd waren.

(Men lette op dat deze berigten uit *Russische* bronnen afkomstig zijn.)

ITALIE.

De *Nouvelliste* van Marseille meent het berigt, betreffende het protest van den Oostenrijkschen ambassadeur te Napels tegen de constitutie, door koning *Ferdinand* verleend, te kunnen tegenspreken. Zoo veel ten minste meent het bepaald te kunnen verzekeren, dat deze diplomaat zijne vlag *niet* ingehaald heeft. De Oostenrijksche afgevaardigde zou zich eenvoudig bepaald hebben tot het maken van eenige aanmerkingen en voorts het diepste stilzwijgen bewaren, in afwachting van nadere instructiën uit Weenen. Deze lezing heeft ten minste de waarschijnlijkheid voor zich. Welligt dat, gelijk men gezegd heeft, de drie Noordsche mogendheden tegen de constitutie zullen protesteren; doch het is duidelijk, dat de Oostenrijksche ambassadeur te Napels geene instructiën kon hebben voor een geval, waarop men niet kon bedacht zijn en dat hij zich wel zal gewacht hebben officieel te protesteren en zijne vlag in te trekken, zonder daartoe een speciaal bevel te hebben ontvangen.

Messina, 31 jan. Nadat in Messina de gelukkig geslaagde opstand van Palermo bekend was geworden, stond de bevolking aan 't [illegible] jaardart op en de militaire magt bleef tot de vier vestingen bepaald. De bevelvoerende generaal had aan de vreemde consuls zijn woord van eer gegeven, dat hij de stad niet zou beschieten dan na voorafgaande waarschuwing, opdat alle vreemdelingen zich in veiligheid zouden kunnen verwijderen, toen plotseling den 29sten ten 5 ure in den avond, zonder eenige waarschuwing, de kanonnade van de forten op de stad begon en tot 6½ uur duurde. De Fransche consul, graaf *Mure-court*, begaf zich (gelijk vroeger de consul *Lesseps* te Barcelona) midden onder de kanonnade naar den kommandant, doch werd weerhouden. Den 30sten 's morgens vroeg verkreeg hij, in het bijzijn van andere consuls, audiëntie; men protesteerde en de vijandelijkheden hielden op. Den 31sten kwam het berigt van de verleende constitutie en [illegible] de. De vrijhaven met het depôt waren verschoond gebleven. Ook Catania is beschoten, dus alle drie de hoofdsteden van Sicilie, doch zonder groote schade. (Maar nu is de koning van Napels dan toch ook overtuigd?)

DENEMARKEN.

Het gerucht ontstaat in Kopenhagen verspreid, dat de hertog van *Augustenburg* naar Sleeswijk-Holstein zou komen staat zonder twijfel in verband met het ook hier door velen gekoesterde gevoelen, dat de regering plan heeft, de vraag der erfopvolging definitief ten einde te brengen, dat zij bij het [illegible] dragen der ontwerpen van constitutie tevens [illegible] regt een voegen, *dat met het opheffen der* [illegible] *wet wat de absolute regeringswijze betreft, ook de collaterale erfopvolging in Denemarken tevens* [illegible] *gevallen*, of dat zij eene uitlegging aan de [illegible] wet zoude geven, die, eenige jaren geleden, de Deensche bladen druk bezig hield.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 13 febr. Bij de klagten over diepe ellende onder de mindere klasse in het Silesische, die nog algedurig toenemen, [illegible] zich thans ook die te voegen over de [illegible] loslating der zeden, die er heerscht, vooral ten opzigte van het heilige

van den eed, deet opmerken. Er vormen zich geheele genootschappen om handel te drijven in het leveren van valsche regterlijke getuigenissen onder eede; zoodat de regter onmogelijk langer eenig gewigt aan onder eede gedane verklaringen hechten kan, tenzij de overtuiging van de zedelijkheid des getuigen hem daartoe bepaaldelijk moge bewegen.

Keulen, *14 febr.* Het gebruik maken van paardenvleesch neemt hier en in den ganschen omtrek zoo zeer toe, dat het paardenvleesch tegenwoordig als een der voornaamste artikelen der slagterijen aangemerkt kan worden, en de Rijnlander geheel schijnt terug te keeren tot zijnen vroegeren lievelings-kost, die hem door *Karel den Grooten*, op straffe des doods, verboden werd.

München, *9 febr.* Reeds eenige dagen geleden deelde ik u mede, dat er bij de studenten eene groote opgewondenheid tegen de Allemannen bestond, die zich in de gehoorzalen der universiteit uitte door sissen en fluiten. Deze uitingen werden van dien tijd af gestadig voortgezet en de bemoeijingen van den rector, gelijk van prins *Wallerstein*, hadden geen ander gevolg, dan dat men zich nu stilhield en terstond *en corps* de gehoorzaal verliet, zoodra er een Alleman binnentrad. De professor moest dan natuurlijk zijne les staken. Voorts kwam het buiten het academie-gebouw tot veelvuldige botsingen. Dit, benevens openbare handdadigheden en het gerucht dat de Allemannen met dolken gewapend waren, verbitterde de gemoederen voortdurend meer, zoodat er in de laatste dagen eene formele Allemannenjagt plaats had. Heden ochtend was het buitengemeen druk op de Ludwigs-strasse, aan het einde van welke zich het gebouw der universiteit bevindt. Alles verheugde zich in de koesterende zon, toen tegen den middag eenige Allemannen de straat afkwamen en met fluiten en schreeuwen en ook, zegt men, met slijk begroet werden. Zij namen de vlugt onder de zuilengaanderij van het koffijhuis van *Rottmann*, waarbij één van hen de onvoorzigtigheid had, met eenen dolk van zich af te stooten. Een gensdarme nam hem den dolk af, doch liet hem in het koffijhuis de wijk nemen. Thans omringde de opgewondene menigte het huis, hetwelk door de toegesnelde militairen en gensdarmen omsingeld werd. De massa groeit steeds aan, en wij hebben eene formele, hoewel tot nu toe nog onschuldige, volksoploop, die heden in den namiddag eene dreigende gedaante heeft aangenomen. Sterke patrouilles infanterie en kavallerie kruissen door de onrustigste wijken der stad en met hen trekt eene nieuwsgierige menigte mede op; het residentie-slot, in hetwelk heden juist kamerbal is, is geheel door de militairen afgezet; ook de Barrerstrasse is afgesloten. Op het plein Odeon, vlak over het koffijhuis van *Rottmann*, staat eene afdeeling kurassiers. Eene lange, maar rustige trein studenten komt de Ludwigstrasse af en trekt naar de Karlstrasse naar het huis van den rector. Dezen niet te huis vindende, keeren zij even rustig weder naar het universiteits-gebouw terug, door sterke detachementen militairen begeleid. Ook zegt men algemeen, dat de gravin *Landsfeld*, toen zij van de politie kwam, erg in het gedrang is geraakt en de vlugt heeft genomen in de Theatinerkerk, van waar zij onder een sterk escorte naar huis is gebragt. Doch voor de waarheid hiervan kan ik niet instaan. Wat de avond ons zal medebrengen, is onzeker, doch stellig geene rust. Evenwel schijnt er achter dezen oploop niets meer te steken, dan achter dien van het verleden jaar. De onmiddellijkste gevolgen zullen wel zijn, dat de universiteit gesloten wordt en het garnizoen eene zware dienst heeft te verrigten.

9 febr. 's avonds 6 ure. Zoo even verspreidt zich het gerucht, dat de universiteit niet slechts voor dit half jaar, maar ook voor het aanstaande zomer-semester gesloten is. Een detachement kurassiers, dat de wacht had voor de universiteit, is, op dringend verzoek van den rector, weder ingetrokken. Natuurlijk heeft het niet ontbroken aan duizenden van nieuwsgierigen in de straten, die naar de universiteit voeren, doch is het, voor zoo verre wij weten, nergens tot buitensporigheden van een algemeen karakter gekomen, doch is het [illegible] gebleven bij een vervolg der studenten-onlusten.

10 febr. Het gerucht van gisteren heeft zich [illegible] waarheid. [illegible] laat in den avond werd, na eene zitting van den Senaat, die verscheidene uren duurde, de treurige bekendmaking aan het zwarte bord gehecht. De universiteit is gesloten tot het aanstaande najaar! Bij het grootste gedeelte der studerende jeugd zal de indruk in het eerste oogenblik wel niet zoo bijzonder sterk zijn; daarvoor bewaart hun de ligtzinnigheid of ook wel de hardnekkigheid, die dezen harden slag heeft uitgelokt. Voor de universiteit staan op dit oogenblik, ten half tien ure, ongeveer vijf- of zeshonderd studenten, die bij afwisseling schreeuwen, lagchen en zingen — doch te vergeefs op het openen der groote traliedeuren wachten. De ruimte in welke zij vier volle dagen lang den baas gespeeld hebben, is en blijft gesloten. Maar nog van eenen anderen kant is de sluiting der universiteit een zware slag. Zestienhonderd jongelieden, (al behooren ook verre weg de meesten niet tot de rijken), brengen aan de burgerij — zelfs van eene groote stad — zoo in het oogloopend veel voordeel aan, dat het bij ons onmogelijk aan luide klagten en bezwaren ontbreken kan, ook wanneer elk zich aan de hoop overgeeft, dat de sluiting reeds met Paschen en niet eerst in het najaar, een einde zal nemen. Van den kant der politie en der militairen zijn alle mogelijke maatregelen van voorzorg genomen, om heden en morgen alle ongeregeldheden te voorkomen. Morgen middag ten 12 ure moeten alle niet-Munchensche studenten de stad verlaten hebben.

10 febr. 's avonds. Heden morgen ten half tien ure trok een lange trein onder het zingen van vrolijke liederen door de straten, sloeg, van de Dultplatze komende, de Karlstrasse in, bragt aan de Barrerstrasse, waar de gravin *Landsfeld* woont, een herhaald *pereat* en aan den rector magnificus een *vivat*. Daarop ging de trein, onder het aanheffen van onderscheidene liederen, naar de oude universiteit om ook van deze afscheid te nemen. Doch hier rukte een detachement gensdarmerie met gevelden bajonet op de jongelui in, bij welke gelegenheid drie ernstig moeten gekwetst zijn. Zij die de toevlugt hadden genomen in het oude akademie-gebouw werden vervolgd en met de kolven der geweren weder naar buiten gejaagd. Er werd geenerlei wederstand geboden en zoo [illegible] de menigte langs verschillende straten uiteen. In den namiddag kwam de magistraat bijeen, om te beraadslagen wat zij van wege het sluiten der universiteit zouden beginnen. Tegen drie ure drongen de studenten met eene digte massa menschen, zonder eenigen kreet te doen hooren, van de universiteit de Ludwigstrasse af. Reeds liep het gerucht dat één der gekwetsten overleden was. Na drie ure begaf zich de commissie uit de magistraat naar het residentie-slot, om hun verzoek aan hoogerhand te rigten. Een aanzienlijk getal burgers had zich bij hen aangesloten en wachtte op het plein van het residentie-slot in eene rustige en bedaarde houding de beslissing af. Ten vijf ure keerde de deputatie zwijgend naar het raadhuis terug. Daar werd het ongunstig antwoord medegedeeld. Van daar af geroep, geschreeuw en tumult door de straten en om het residentie slot; ten zes ure stroomde eene onafzienbare menigte door de Barrerstrasse heen. Hier nam het geschreeuw en gejoel hoe langer zoo meer toe. De menigte drong door de militairen heen naar de woning van de gravin *Landsfeld*, de staketsels werden omver gerukt, doch de gendarmerie bood wederstand. De gekwetsten werden in het huis van den graaf *Bassenheim* opgenomen. Na veel geschreeuw trok de optogt verscheidene wachtplaatsen voorbij naar het politie-gebouw, waar de hoofdwacht der gensdarmerie is. Nu begonnen de zaken een ernstiger keer te nemen. Men liep storm op het gebouw en de straten werden gebarricadeerd. Ik sta aan het einde van de Theatiner-straat. Het tumult blijft gestadig aanhouden. Ook hier zijn gekwetsten. De kurassiers rukken aan. Men laat ze onbekommerd voortrijden, gedeeltelijk van wege de barricades, gedeeltelijk omdat men op hunne gezindheid vertrouwt. Men schijnt geene geweldige maatregelen te willen nemen. Het is nu half negen ure.

11 febr. Het schijnt dat wij in den tijd der wonderen verplaatst zijn. Gisteren — geheel Munchen in oproer, 's nachts speelde het gepeupel den baas, zoodat elk, die tucht en orde bemint, zich angstvallig en bekommerd maakte; reeds midden op den dag verwondingen door de soldaten — in het kort, gisteren was Munchen een toonbeeld van onrust en verwarring, en wat verneemt men heden? Wij weten het zelve nog niet regt, doch in de, naar men zegt, weder geopende universiteit juicht en jubelt de studerende jongelingschap; evenzoo bereidt, naar men wil, Munchen zich tot luide vreugdebetooning voor; want het besluit van sluiting en uitbanning tegen de universiteit en de studenten is zoo even door den koning *ingetrokken* en daarentegen de *verwijdering* der gravin van *Landsfeld* besloten. Juist op dit oogenblik ontvangen wij zelfs van zeer goederhand het stellig berigt dat de gravin Munchen *reeds verlaten heeft.*

ZWITSERLAND.

Van de Zwitsersche grenzen, *11 febr.* Naar men verneemt heeft de bondspresident, de heer *Ochsenbein*, zelf het memorandum van sir *Stratford Canning* beantwoord. Hij heeft dezen staatsman bedankt voor de edele wijze, waarop hij de hem opgedragen moeijelijke taak volbragt had, voorts de regtmatigheid aangewezen van de tegenover het Afzonderlijk Verbond genomen maatregelen en, ten slotte, ten aanzien van de vraag der herziening van de bondsacte, verzekerd, dat de kantonnale souvereiniteit gehandhaafd zou worden.

ENGELAND.

Londen, *12 febr.* De voornemens van het kabinet, ten opzigte der finantiën, blijven in diepe geheimen gehuld. Echter is het niet onwaarschijnlijk dat de *income-tax* eene verhooging zal ondergaan, waarbij die personen, wier inkomen minder dan £ 200 jaarlijks bedraagt, voortaan zullen zijn vrijgesteld van de betaling der tax, terwijl men onder het tegenwoordige stelsel, slechts beneden de £ 150, die vrijstelling geniet. Men spreekt ook van groote veranderingen in de accijnsregten.

FRANKRIJK.

Parijs, *13 febr.* Uit het fort Lamalgue heeft *Abd-el-Kader* den volgenden brief gezonden aan den koning der Franschen:

Aan den grooten sultan der Franschen, den edele, den grootmoedige.

»Ik vraag u, mij, zoo als men mij beloofd heeft, naar een muzelmannisch land, naar Mecca of Alexandrië te laten vertrekken. Daar zal ik onze godsdienst beoefenen, mij met bepeinzingen en met het gebed bezig houden; ik zal treden in de voetstappen mijns vaders, die door de geloovigen zoo vereerd werd. Frankrijk is groot en schoon, regtvaardig en grootmoedig, de natie is krachtig en gij zult mijn verzoek gewis inwilligen."

Men wil, dat de regering er ernstig over denkt, den emir naar Egypte te laten brengen.

— Heden zijn de leden der oppositie bijeengekomen, om te raadplegen, wat hun thans na de aanneming van het adres te doen stond. De heer *Odilon-Barrot* sloeg voor, om allen gezamenlijk hunne posten als leden der Kamer neder te leggen, om ten einde zich voor den hun aangedanen hoon te zuiveren, beroep te doen op de kiezers. Gelijk men verwacht had, hebben de leden van het linker centrum en de zoogenaamde radicalen hierin niet willen stemmen, de eerste, omdat zij de hervormingsmalen niet hadden bijgewoond en dus niet konden beweren beleedigd te zijn; de anderen, omdat zij zich door de uitdrukking van vijanden niet beleedigd oordeelden. Op deze weigering heeft de heer *Odilon-Barrot* zijn voorstel ingetrokken, daar, zeide hij, de maatregel, welken hij had voorgesteld, slechts van uitwerking kon zijn, wanneer hij eenparig genomen werd, en volstrekt moest daargelaten worden, wanneer hij slechts bewijs zou leveren, dat de oppositie niet eensgezind was. Men denkt echter, [illegible] [illegible] leden hunne demissie nemen zullen. Vervolgens heeft de vergadering besloten, de opwinding des volks door de hervormingsmalen te blijven voortzetten, en met name het maal van het 12de arrondissement, waartoe de toebereidselen met den uitersten ijver voortgezet werden, bij te wonen. Tegen het waarschijnlijke geval, dat de deuren der zaal, waar men bijeen wil komen, verzegeld zouden worden, hebben de prins *van de Moskowa*, als ook de heeren *d'Alton Shee*, *de Boissy* en nog eenige andere pairs, welke de beraadslaging bijwoonden, op zich genomen de zegels te breken, ten einde daardoor het geding voor de Kamer der Pairs te brengen. Vervolgens is ook nog besloten, de dagbladen der oppositie te verzoeken als zinspreuk artikel 66 van het charter te nemen, waarin gezegd wordt: »Het tegenwoordig charter en al de regten, welke het bekrach-

[illegible], blijven toevertrouwd aan de vaderlandsliefde en den moed der nationale gardes en aller Fransche burgeren." Eindelijk is het besluit genomen, dat, ten einde de opgewektheid te doen voortduren en de gemoederen niet te laten insluimeren, eerstdaags een ontwerp tot het in staat van beschuldiging stellen der ministers bij de Kamer ingebragt zal worden.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 24 *febr.* Op de pleidooijen van den heer mr. *Donker Curtius* voor den eischer is door den heer mr. *Faber van Riemsdijk*, in de zaak van den dubbelen kerkeraad der hervormde Waalsche gemeente te Amsterdam tegen den staat, voor den gedaagde, den Staat, geantwoord.

Volgens deze pleiter geldt het hier alleen de vraag, of de vordering, indien zij bestaat, reeds nu te pas zou kunnen komen; of zij niet in allen gevalle niet ontvankelijk is, zoo niet in het algemeen, ten aanzien van dezen eischer, en of de vordering niet moet worden afgewezen, omdat het punt van geschil, dat op het terrein behoort der kerkelijke magt, door eene magt, die boven den eischer gesteld is, reeds beslist is.

»Er is hier geen spraak van vernietiging der Waalsche kerk, zoo als men beweerde, daar is geen denkbeeld van; want hetgeen het besluit en het rescript zullen doen, is altijd geschied en ten aanzien der Nederduitsche hervormde kerk, en ten aanzien der Waalsche kerk; geene vernietiging der laatste wordt beoogd; maar wat er beoogd wordt, heeft zoo wel betrekking op de Waalsche, als op de Nederduitsche, Engelsche en Schotsche kerken, die allen hervormd zijn, die eene gezindheid uitmaken. Dit is de strekking [illegible], om daar, waar predikants-plaatsen geheel overtollig en onnoodig zijn, waar zij wel nuttig kunnen wezen, maar waaraan geene behoefte bestaat, de tractementen in te trekken, en ze daarentegen uit te keeren daar, waar werkelijk behoefte bestaat.

»Die weg is steeds bewandeld geworden, ook ten aanzien der Waalsche kerk; dezelfde handelwijze is steeds gevolgd; zie daaromtrent de lijst der Waalsche kerken, die vroeger bestaan hebben en nu in getal verminderd zijn, waardoor ook vermindering van tractementen is ontstaan, achter de verzameling van reglementen, door de commissie voor de zaken der Waalsche kerk in 1847 zelve uitgegeven.

»Bij het verschil nu van de beschouwing in deze, en dat wel nadat de synode en de commissie voor de zaken der Waalsche kerk, bepaaldelijk na het uitvaardigen van het rescript, [illegible] reeds [illegible] met juistheid te bepalen, wat hier eigenlijk het geschil is.

»Wie treedt hier op om te vorderen? — De hervormde *gezindheid?* of wel het bestuur, vertegenwoordigende de hervormde kerk?

»Neen, hier treedt op eene enkele gemeente, de Waalsche *gemeente te Amsterdam*, de *kerkeraad* van de Waalsche *gemeente te Amsterdam*.

»En wat is nu de vordering? Vacatuur-gelden van 1 april 1847 af, wegens de door het overlijden van den predikant *Huet*, opengevallen vierde predikants-plaats aldaar.

»Zietdaar eischer; ziedaar vordering.

»De vraag moet dus zijn: *kan* de kerkeraad deze vordering instellen? en kan de kerkeraad bepaald vorderen vacatuur-gelden van 1 april 1847 af?

»Hierop ontwikkelt pleiter in het breede de twee volgende punten:

I. *of de vordering werkelijk en reeds nu is ontvankelijk;*

II. *of de vordering aan den eischer kan worden toegewezen.*

Ten aanzien van het eerste punt wijst pleiter aan, dat er van geene vordering van *vacatuur*-gelden sprake kan zijn, zoolang het *annus gratiae* duurt. Dat dit *annus gratiae* niet ter zijde gesteld wordt door de vrijwillige renunciatie der weduwe, die er het genot van heeft. Dat deze renunciatie ten [illegible] komen van den debiteur, en dat [illegible] debiteur de Staat is, de kerkeraad in de zaak tusschen de weduwe en den staat een derde persoon is, op wien de regelen *inter alios acta* toepasselijk is. Ook zoo er geene weduwe ware, die regt had op het *annus gratiae*, ook dan zou [illegible] pleiter, de vordering prematuur zijn. Immers [illegible] den Staat nog niets gezegd, nog geene predikants-plaats vervallen verklaard, [illegible] tractement [illegible], nog geene handopening [illegible]. Men heeft slechts een voorafgaand onderzoek omtrent [illegible] der gemeente verlangd, en dit onderzoek is door de [illegible] geweigerd, ofschoon de *Commission Wallonne*, bij missive van 5 december 1846, aanvrage om handopening had gedaan, nadat de informatiën, bedoeld bij rescript van 23 mei 1844, zullen ingewonnen zijn." De *Commission Wallonne* was echter de bevoegde magt.

Vervolgens beweert pleiter, dat de vordering niet ontvankelijk is.

a. uit hoofde van eigen aard;

b. wat betreft den eischer.

Ten betooge van het eerste dezer punten zegt pl.

»De bepaling van artikel 192 grondwet is de eenige grondslag waarop de geheele vordering rust.

»Zal dus die vordering ontvankelijk kunnen zijn, dan moet het vaststaan, dat uit voormelde bepaling eene regtsvordering volgen kan; en dat meen ik te mogen tegenspreken.

»Ik zie, met partij, in de bepaling van artikel 192 het geven eener gerustestelling; ik zie er in eene verzekering; ik zie er niet in een *vinculum juris*.

»Die bepaling werd geschreven met het doel, om de ingezetenen gerust te stellen. Het voorgevallene sedert 1795 omtrent de eeredienst had, de gemoederen hier te lande hevig geschokt. Daarop verscheen het eerst de staatsregeling van 1798, die alles ontnam; daarop volgden die van 1801, 1805 en 1806, die gemagtigder en billijker waren. Zij gaven bescherming, maar geene of slechts tijdelijke verzekering omtrent toelagen uit de schatkist.

»De inlijving dezer landen in Frankrijk had nieuwe ongerustheid doen geboren worden. En toen nu de onafhankelijkheid van Nederland herleefde, toen wilde men de ingezetenen, op het stuk der godsdienst, geruststellen. Van twee beginselen is men daarbij uitgegaan; en dat er geene heerschende of bevoorregte kerk zoude zijn, en dat de staat aan alle kerkgenootschappen de toelagen die zij toen genoten, zoude doen blijven genieten, zoomede aan die, welke geene of niet toereikende toelage van 's lands kas genoten, die als nog zou toekennen. Met dat doel werden geschreven de artt. 134 en volg. der grondwet van 1814, met dat doel werden ook, na de vereeniging dezer landen met België, geschreven de artt. 188 en volg. der grondwet van 1815. Zoo werd ook art. 192 geschreven. Het betreft dus in het eene geval de verzekering van *blijvend* genot; in het andere eene facultatieve verzekering. Het is dus eene geruststelling, eene verzekering voor de ingezetenen; een voorschrift voor de regering, om daarvoor de gelden aan te vragen; een voorschrift voor de wetgevende magt, om die toe te staan, om zelfs daarvoor te waken; maar er volgt niet uit eene regtsvordering tegen den staat, om de eenvoudige reden, dat daarbij wel eene verzekering is gegeven, maar met niemand in het bijzonder door die bepaling eene verbindtenis is aangegaan, aan niemand een regt is toegestaan. Die verzekering, erkennen wij, moet nageleefd worden; en gebeurt dit niet, men kan er zich bij de regering over beklagen; vindt dit bij deze geen gehoor, men kan zijne bezwaren bij de wetgeving inbrengen; en baat dit niet, het zou ten gevolge kunnen hebben, dat men den verantwoordelijken minister [illegible]. Maar, mijns inziens, kan de bepaling geen [illegible].

»Ten bewijze van het andere voert hij hoofdzakelijk het volgende aan:

»Maar gesteld, artikel 192 kon eene regtsvordering geven en die regtsvordering *kon* door den Hoogen Raad [illegible] beoordeeld; dan vraag ik nog: kan de eischar die instellen; is de kerkeraad daartoe [illegible], betwist ik met het volste vertrouwen.

»Als ik aanneem, dat artikel 192 een *vinculum juris*, een *obligo* en dus een regt tot regtsvordering heeft daargesteld, dan kan dit alleen gelegen zijn in de verzekering, daarin gegeven. Doch aan wie is die verzekering gegeven, waaruit dan het regt tot vorderen moet voortvloeijen? Aan de gemeenten? Neen, want van *gemeenten* komt nergens iets voor, noch van de *kerkeraden*. Aan de *gezindheden* wordt er gezegd; en de redactie, zoo als ze daar te lezen is, is zelfs zeer opmerkelijk:

»*De tractementen, pensioenen en andere inkomsten, van welken aard, [illegible] door de onderscheidene gezindheden of derzelver leeraars genoten wordende, blijven aan dezelve gewaarborgd.*

»*Aan de leeraars, welke tot nu uit 's lands kas geen, of eén niet toereikend tractement genieten, kan een tractement toegelegd, of het bestaande vermeerderd worden.*"

»Daar was anders zoo gemakkelijk *gemeenten* gesteld, als men dit had gewild. Het is omdat men gevreesd had, dat ook aan de *leeraars* eenige verzekering wierd gegeven, en men daarom in de laatste woorden bijgevoegd heeft, die duidelijk aantoonen, dat alleen aan de *gezindheden* die verzekering gegeven wordt.

»Is er dus grond voor eene actie, dan kan de gezindheid, dan kunnen hare vertegenwoordigers die instellen, maar niet eene gemeente; dat verbieden de duidelijke woorden. Eene bijzondere gemeente is geene gezindheid, maar slechts een *deel* eener gezindheid. Eene afzonderlijke gemeente is niet bevoegd, om zich tot vertegenwoordiger der gezindheid op te werpen, niet bevoegd, om de regten van het gezamenlijke kerkgenootschap uit te oefenen.

»Maar er is meer.

»Al de Waalsche kerken in Nederland te zamen zijn nooit beschouwd en kunnen nooit beschouwd worden als eene afzonderlijke gezindheid. De Engelsche, Schotsche, Waalsche en Nederduitsche maken alle te zamen éene gezindheid uit, namelijk: het Hervormde kerkgenootschap. Er bestaat alleen verschil van *taal*. En zoodanig is dit steeds beschouwd en erkend. Zie deswege het duidelijk en bondig betoog bij de redevoering van den minister, gehouden den 3den october 1843, in de *Staats-Courant* van den 7den october 1843. — Men vindt reeds de erkentenis, dat allen éene gezindheid uitmaken, in de handelingen der synode te Embden in 1571, art. 5; van die der synode te Dordrecht in 1578, art. 46; der synode te Middelburg in 1581, art. 38; der synode te 's Gravenhage in 1586, art. 45; bepaaldelijk de algemeene kerk-ordening, vastgesteld in de nationale synode van Dordrecht van 1618 en 1619, art. 51. Zoo is dit ook thans nog steeds gebleven, volgens het reglement over het bestuur der Hervormde kerken in het koningrijk der Nederlanden, vastgesteld bij koninklijk besluit van 7 januari 1816, art. 1, in verband met art. 13 en ook 14. De erkentenis van die waarheid is daarin met zoovele woorden geschreven. Dat de synode heeft het opperste bestuur, en dat het hoogste kerkelijk gezag is voor de gezindheid, blijkt uit art 16; en daar worden ook de Waalsche, Engelsche en Schotsche onder begrepen. Op die synode treedt voor alle die gezamenlijke Waalsche kerken een gedeputeerde op, even als voor ieder provinciaal kerkbestuur: zie art. 17. Al die Hervormde gemeenten te zamen maken dus éene gezindheid uit; niet de Waalsche alleen.

»Dat reglement is ook als geldend erkend door de Waalsche kerken zelve: zie de twee *recueils des réglemens*, uitgegeven in 1818 en 1847, door en op last van de Waalsche commissie. Die grondwet voor de kerk is zelfs zoodanig aangenomen, dat er niet dan op voorstel van de synode verandering in kon gemaakt worden. Zie het besluit van 25 juli 1843, waarbij, op voorstel van de synode, art. 15 in dien zin veranderd is.

»Uit dit alles volgde m. i. zonneklaar, dat de Waalsche kerk een deel is van de Hervormde gezindheid."

Daarna treedt hij in eene uitvoerige beschouwing ter wederlegging van hetgeen in den termijn van eisch uit de geschiedenis van het kerkgenootschap ten gunste van den eisch geput is.

Vervolgens gaat pleiter over tot adstructie van het tweede hoofddeel der conclusie van antwoord, t. w. dat de *vordering der eischen nimmer kan worden toegewezen*.

»Waarom moet" — zegt pleiter — »de eischer, de kerkeraad, in zijne actie afgewezen worden? Omdat de kerkeraad eener bijzondere gemeente in de kerkelijke hiërarchie is een zeer ondergeschikt collegie, met zeer beperkte magt en bevoegdheid, ondergeschikt aan het hooger kerkbestuur. Dit blijkt uit het geheele reglement van 1816, als het ware de kerkelijke grondwet; zie bepaaldelijk artikel 16 en ook artikel 21, waarbij de zorg voor de belangen van het Hervormd kerkgenootschap aan de synode is opgedragen.

»Door die hoogste kerkelijke magt, door de vertegenwoordigers der geheele gezindheid, waaraan dan de toelegging bij de grondwet gedaan is; door dat bestuur, waaraan de kerkeraad ondergeschikt is, — is de zaak onderzocht en beoordeeld. Het besluit van 29 juli 1843 en het rescript van 26 mei 1844, want, ik herhaal het, beide maken een geheel uit, dat niet verbroken mag worden; — beide zijn daar dan ook aan de grondwet getoetst.

»En wat heeft nu de synode, na het meest gezette onderzoek, geoordeeld? dat de klagte van den Waalschen kerkeraad was *ongegrond*; dat de maatregel volstrekt niet was in strijd met de grondwet; dat de maatregel zelfs integendeel, zoo gegrond en billijk, en nuttig tevens was, dat de synode zelve er de toepassing op alle kerken van verlangde. Zoodat de synode verklaarde daarin te berusten en daarmede genoegen te nemen.

»Het blijkt dus, dat het opperbestuur der gezindheid, de opperste kerkelijke magt, als zoodanig wettig aangesteld en erkend, heeft geoordeeld en beslist, dat het besluit en het rescript niet strijdig waren met de grondwet. En dan kan geene vordering, in strijd met die beslissing, worden ingesteld door een ondergeschikten kerkeraad, die onbevoegd is zich daartegen te verzetten.

Maar nog meer [illegible].

»Als men zelfs het *corps wallon* als een afzonderlijk ligchaam kon beschouwen, dan nog staat aan het hoofd daarvan de commissie voor de Waalsche kerken, gelijkstaande met een provinciaal kerkbestuur der Nederlandsche hervormden, waaraan de kerkeraad zoodanig ondergeschikt is, dat hij niet anders dan door hare tusschenkomst handopening kan vragen. Die commissie mag dan nu eerst remonstrantiën hebben gedaan en aan de synode geklaagd; maar zij is geëindigd met het besluit en rescript genoegen te nemen en daarin te berusten, niet alleen, maar zelfs bepaaldelijk algemeen de toepassing er van verlangd, bij eenen brief van 27 mei 1846, en bijzonder voor dit geval, bij eene missive van 3 december daaraanvolgende. Dit heeft dus een bijzonder hoofd-bestuur evenzeer gedaan, en [illegible] de weg voor den eischer gesloten."

's Hertogenbosch, 24 *febr.* Vrijdag [illegible] een zonderlinge verkoop bij executie plaats, wegens weigering van betaling van personele [illegible] in de gemeente Rosmalen. Het eerst [illegible] werp (een stoel) werd [illegible] ingesteld, [illegible]

belasting met de kosten gedekt waren. Men verwacht nog meerdere zulke *scènes* bij de deftigste ingezetenen dezer stad, uit denzelfden hoofde.

Apeldoorn, *14 febr.* Dezer dagen maken een zestal huisgezinnen der afgescheidene gemeente alhier, hunne bezittingen te gelde, om binnen kort de reis naar Noord-Amerika aan te nemen. De predikant *Baai* der voormelde gemeente behoort ook tot de vertrekkenden. (*Hand.*)

Mengelwerk.

Italiaansche reisfragmenten.

III.

Florence, *7 dec.* »De gesteldheid van Toscane »verschilt zoo geheel van die van andere staten, dat »een vreemdeling er zich moeijelijk een juist denk»beeld van vormen kan. De liefde tot vrijheid en »onafhankelijkheid is tot alle standen doorgedron»gen, en over de theoretische grondslagen der staat»kunde zijn de mannen der regering en des volks »het eens; een verschil in hunne inzigten kan slechts »plaats vinden bij de in-praktijk-brenging derzelve. »Men twist er niet over of een beginsel regtvaardig, »eene theorie waar of onwaar is, maar slechts of het »tijdig en bruikbaar is? Alle vragen, die binnen de»zen kring vallen zijn van zuiver practischen aard." Zoo uitte zich gisteren de hier verschijnende *Alba* in een hoofdartikel over de keuze van officieren bij de nationale garde. Staatkundige meeningen konden daar bij niet in aanmerking komen, daar allen dezelfde opinie toegedaan waren; »Allen weten dat zij liberalen zijn, en niemand zoude zich gaarne conservatief hooren noemen." Zoo duidelijk zal er in dagbladen zelden gesproken worden — eene duidelijkheid die voorzeker den vreemdeling verbazen zal, en het valt hem moeijelijk, wanneer hij zijne denkbeelden uit andere landen medebrengt, zich het juiste denkbeeld te vormen, waarvan die publicist spreekt. En hoe stemt dat overeen met den lof, welken nog voor zeven jaar een reiziger, zelf een Italiaan, den Florentijners toezwaait: »Met een goed geweten en »zonder overdrijving kan men verzekeren; dat de »bewoners dezer stad aan een vreedzaam en weke»lijk leven gewend zijn, ver van alle eerzucht, en bo»ven die gehate zucht tot politiseren verheven, welke »zonder noodzakelijkheid het leven moeijelijk en ver»drietig maakt." FERD. ARTARIA en zijne schrijvers zijn anders met betrekking tot Italië goede borgen; ook kan hij toen wel waarheid gesproken hebben. Zulke veranderingen hebben in zeven jaren het innerlijke leven van Italië gewijzigd! Hier geeft niets mij reden te gelooven, dat de schrijver in de *Alba* niet de waarheid gesproken heeft. Zelfs die vreemdelingen, wier maatschappelijke stand het hun ten pligt maakt conservatief te zijn, getuigen van de Florentijners, dat hunne opgewondenheid, hunne demonstratiën niet geveinsd zijn, maar dat zij uit het hart komen. De gevoelens zijn opregt, stemmen overeen, beheerschen alles, en zijn mogelijk alleen ten opzigte van het doel niet helder. Zij hadden hunne gehate zijde, gelijk zij uitgesproken werden, tegen Oostenrijk en Duitschland, tegen het eerste, volgens sommigen, des te meer, daar zoo naauwe banden van bloedverwantschap het Toscaansche vorstenhuis aan het keizerlijke verbinden, maar ook daarin stemmen allen overeen, de buitengewone beminnelijkheid, de goedhartigheid der Florentijnen vergoedde weder veel. Zij wischte het hatelijke wel niet uit, maar het [illegible] door bloemen, vlaggen en banieren zoo op den achtergrond geschoven, dat het oog der diplomaten het [illegible] over het hoofd zien. De eenheid van Italië, is het wachtwoord, maar men denkt daarbij zelfs niet in de verte aan eene scheiding van zijne vorsten en [illegible] stamhuizen. De waarheid dat Florence en Toscane [illegible] innige liefde aan hunne bestuurders en [illegible] hangen, is een even bewezene zaak als die overeenstemming van gedachten aangaande [illegible].

»Zeldzaam!" zeide iemand tot mij, »Toscane had »slechts ongeveer 5000 soldaten, en [illegible] »werd toch steeds als een last voor het land, als eene, »hoewel dan ook niet groote zorg voor de bestuur»ders aangemerkt. Nu heeft de groothertog van Toscane door een tooverslag, door [illegible] zedelijke im»pulsie eene armee van 60,000 [illegible], die hem »niets kosten, zelfs niet de zuchten der [illegible] broe»ders, zusters, uit wier kring een gruwzame [illegible] »verpligting [illegible] rukte; want allen ijveren nu [illegible] »voor [illegible] dienst." En mijn zegsman twijfelde er niet aan of allen zouden tot meer dan tot de eer der dienst bereid zijn, wanneer het er op aan kwam, en zij goed aangevoerd werden. Zoo is Toscane, het vreedzaamste en gelukkigste land der wereld, eensklaps eene krijgsmogendheid geworden. Dat de zaak met ernst doorgezet wordt, wat ik eergisteren nog niet durfde verzekeren, bewijst mij nu elk oogenblik. Wanneer men de reeks van buitengewone giften in couranten leest ter wapening en kleeding der nationale garde, zou men zich in Pruissen verplaatst wanen, wanneer het de wapening van vrijwilligers geldt. Weduwen en weezen dragen iets bij; haarvlechten, helmen, eene halve uniform: in de scholen, bij bruiloften en gelagen worden daartoe collecten gedaan, en de geestelijke broederschappen durven zelfs niet achterblijven. *Ecclesia non sinit sanguinem*, maar een geestelijke, die verdacht werd tegen de uitrusting der *guardia civica* gestemd te zijn, zou het tegen de volksmeening niet uithouden. Een goed roomsch-katholijk geestelijke zou hier niet gaarne in verdenking geraken het met de moderne jesuiten te houden. De gebeurtenissen in andere steden, die gij vroeger zult gelezen hebben, dan ik ze u kon melden, gelijk ook GIOBERTI's beeldtenis, dat altijd naast dat van PIUS hangt, zullen u daarvan genoegzaam ingelicht hebben. Menigeen moge geven uit vrees van in verdenking te geraken, gelijk men dan ook in de dagbladen geannonceerd vindt: »dat het schandelijke laster is, dat de ondergeteekende niets of te weinig zou gegeven hebben." Maar het is toch meer dan eene door den nood afgeperste concessie, dat de kloosters hunne binnenpleinen tot de groote exercitiën der guardia civica afstaan; op de grootere binnenplaatsen van bijzondere huizen wordt elken avond geëxerceerd.

Aan de hoeken der straten hangen de lijsten dier genen, die bij de nationale garde zijn ingeschreven, en het was de keuze van officieren die tot dat hoofdartikel aanleiding gaf. *Waar alle burgers van één gevoelen zijn, kunnen staatkundige opiniën niet in aanmerking komen*, zoo luidde het bewijsthema. Waar echter onder de vele eensgezinden ook niemand nog gelegenheid gehad had, zich door eene daad te onderscheiden, was het moeijelijk eenen grond der voorkeur te vinden; voor het begin moesten derhalve toevallige omstandigheden geraadpleegd worden:

Die het aristocratische Florence beschouwt, de weelde der equipaadjes, livereijen, van satijn en zijde die op de straat u voorbij ruischen, die de oude betitelde namen der Florentijnsche familiën na leest, kan aan de bewering moeijelijk geloof slaan, dat er in Toscane evenmin adel en bevoorregting van geboorte zijn, zou in de openbare meening als voor de wet, en toch logenstraft niets den schrijver, die dezelve opwierp. In Italië heerscht, in weerwil der paleizen en titels en oude geslachtsnamen, eene maatschappelijke gelijkheid, die den vreemdeling verbaasd doet staan in een land, waarvan hij gemeenlijk denkt, dat het den invloed der maatschappelijke zedelijke ontwikkeling in de laatste vijftig jaren niet heeft ondervonden. Het is zoo: slechts viel het den schrijver moeijelijker te bewijzen, dat de magt eener aristocratie nimmer te Florence de bovenhand gehad had. Moge ook de marquis als gemeen soldaat 't geweer presenteren, en de geringe winkelier als officier commanderen, zoo blijft er toch eene aristocratie, en deze is de schrijver genoodzaakt te erkennen, die des rijkdoms. Hij vleit zich echter [illegible] met de hoop, dat deze ongelijkheid ook in de toekomst voor Italië zal ophouden, daar hij ze voor een noodwendig kwaad des menschelijken geslachts verklaart, van hetwelk nog geene natie het middel gevonden heeft zich te bevrijden. Zij doet zich bij de instelling der guardia civica zelfs gelden, bij welke slechts alle vrije mannen van 16 tot 60 jaar, die zich door eigene middelen of door een eigen bestaan generen, toegelaten worden. Maar een gevoel van gepleegd onregt of van medelijden jegens de duizenden, die niet zoo zelfstandig zijn en toch behoefte gevoelen ook voor het vaderland in de bres te springen, heeft zich doen gelden; daarom heeft men ook hun toegestaan te exerceren en zich te wapenen, en men heeft dezen den naam van reserve gegeven. Nu ziet men echter ook reeds knapen onder de 16 jaren, als nationale garden uitgedoscht, van tijd tot tijd door de straten marcheren, [illegible] de trom volgend, [illegible] hebben zij zich zelven een trom aangeschaft. Dit spel behoort zekerlijk niet alleen in Italië te huis. Maar sedert de groothertog LEOPOLD zich, nu veertien dagen geleden, tot generaal en chef der guardia civica verklaard, en, tot groote verbazing en vreugde der afgevaardigden derzelve, hun in de uniform der nationale garde te gemoet trad en de vaandels overgaf, is de zaak ernst, en verstandige ernst geworden, die zelfs door bittere parodie niet kan gestoord worden.

Correspondentie.

De *Waarschuwing* van *een Onpartijdige* wordt niet geplaatst, juist om de reden door hem zelven op het einde vermeld: »Te willen vergen dat de »gouverneur-generaal alle menschen, die van aanbe»velingsbrieven voorzien worden, plaatste, zou »dwaas en de onregtvaardigheid nog meer bevorder»lijk zijn." Wij willen gaarne gelooven dat, in dit bijzonder geval, de gouverneur-generaal ongelijk had, en de bejegening voor den sollicitant grievend en krenkend was. Maar de inzender moet wel in het oog houden, dat het publiek, die den jongeling niet kent, alleen vraagt, of de handeling *op zich zelve* onbillijk was en dit is zij, ook volgens het gevoelen van den inzender, niet.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 16 Febr. 3 El 9 Palm 0 Duim; gew. 0 D., gev. 55 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.